

~~318, XI, 130~~

4.

Pieniä Neitomisä.

Tommi Toivonen.

3 kop. hopiaassa.

Tommi Toivonen.

SuomennoS.

Helsingissä, 1858.

J. G. Frenckellin ja Pojan kirjapainossa.

Gillas till tryckning.

Borgå Domkapitel d. 22 September 1858

På befallning:

Carl Joh. Ekroos.

Tommi Toiwonen.

Tommi oli kymmen-vuotinen, rakas ja terävä poikonen, kuin hänen vanhempansa päättivät lähettää häntä lähimaiseen ruunun kouluun. Silloin Tommi taas puoleltaan päätti, että hänen piti luvussa voittaa kaikki kumppalinsa, kaikki parhaimmat ylistykset ja ahkeruuden merkit. Suhlallinen sekä hänelle että vanhemmilensa, oli se päivä, jona hänen piti kodistaan erkaneman ja kouluun matkustaman. Moneltakin uskolliselta ystävältänsä hän silloin manattiin tarkasti ja aina muistelemaan sitä ainoota lujaa perustusta, johon perustaen hän varmaan voisi pahan hyljätä ja hyvään taipua.

Käräsimättömyhdellä kuunteli hän kaikki nämät hänelle tarjotut wiisaat ja ystävälliset neuwot, ja näin hän halunsa woitti ja kouluun otettiin. Siellä hän pian oppi näkemään kaikkia wallattomuuksia, kuin pojilta leikkisyydetkinä harjoitettiin; mutta hän esitettiin pahaan fiertymästä kunnianhimoltansa, jota yhä waan kiihtyi, waikka kedista jaadut hywät manaukset häneltä unhotettiin. Urki-päiwinä luuli hän itsellänsä olewan työtä kylläksi maallisissa toimisjansa, waan Sunnuntai-päiwinä hän usiammittain kuunteli jotain taiwaasta haasteltawan.

Muutamman vuoden kuluttua oli hän jo niin edistynyt, että hän pääsi työntekiäksi muutamman kaupparmiehen konttuorille (wirka-huoneelle), ja kahdenkymmeneen vuoden wanhana oli Tommi Toivonen jo jommonekin

mies. Hän alkoi kauppariikastaan kuuluvat työtoimensa samalla nerolla ja kiivaudella, kuin hän ennen oli kouluksikin osoittanut, ja kaikki ennustivat, että hänen piti suuremmin maallisen onnen osaksensa fiertämän.

Muutamana päivänä, kauppa-konttuorilla työtä tehdesjäänsä, janoi hän Arkafelle, muutamalle hänen viereläänsä istuvalle kumppalillessa: "Kaksikymmentä vuotta takaperin syntyin minä mies maailmaan, ja suuresti minä syntymistäni iloitsen: kymmenen vuotta sitten minä kouluun lähetettiin, ja se oli toimellinen teko meilestäni; nyt minä olen päässyt laajempiin toimihin tarttumaan, ja se on mielestäni oivallinen onni. Summalta käypi mielestäni, aawistellesjani millähän pohjalla onneni mutkat seisonewat kymmenen, ja sitten jälleen, kymmenen vuoden kuluttua. Ehkä

me kumpikin silloin olemme wänhoja jäykkiä ukkoloijia, kuoleman wiitaketta pelkääwiä, waikka sitä kohden rientäwiä, niinkuin aina Noan päiwistä tapahtunut on. Hei! Arkanen, Hei! mitäs tästä arwelet?"

"Mitäts senkaltaisia edes arwella-kaan" wastasi Arkanen, "kuin me emme voi aawistaa edes nykyisen päiwän mutkia. Niistä sinä Herraa hänen suuren siunauksensa edestä, ja elä niin, että woijit nautita sitäkin elämää, kuin tätä suloisampi on."

Mitä sinä joutawia jaarittelet, ja miten, sinusta tuonkaltainen juhla-naamanen nuorukainen westetiin? En minä mies voi miestä sinusta wuelkijennella. Kuitenkin olen minä welwollinen sinua kiittämään, tämän hyvän syntymäpäiwäni onnen-toiwotukseksi edestä. Mutta työnteko on minun welwollisuuteni, ja saappas näh-

dä, mitä minä sen kautta jaksan kymmenessä vuodessa raataa. Ja luulen minä kuitenkin saavani muutamia hetkiä huwituksilleni, sillä kunnoitin miehän minä muutoin olisin.

Ja kyllä hän niin kutsutuista huwitushetkestänsä waaria ottikin. Muutamia päiviä tämän kanssapuheen jälkeen oli hän purjehtimassa kahden kumppalinsa mukana, ja wivutti seilit niin kowassa myrskyssä, että wenhe kumountui, ja awun maille ennätäessä, olivat he jähmettyneitä ja tunnottomia. Häätä hädällä heitä henkiin saatettiin, ja Tommi Toiwonen kowasti sairastui.

Hänen heikkona ja sairaudesta nopea närkästymään ollessansa, kiersivät hänen ruttoisimmat kumppalinsa hänen kotiansa, ja Urkanen oli ainoa hänen tuttavistansa, joka silloin tällöin aikaa itsellensä anasti, päästäf-

seen hänen kansansa muutamia het-
tisiä juttelemaan. Hänelle Toivo-
nen selitti yhden pyhän olevan pa-
remman, kuin ei ainoatakaan, waikka
nuo pyhät harvoin uutisia utelivat,
jotka tähden he eivät saattaneet niitä
jutellakaan. Välistä kehoitti hän wie-
rastansa jotakuta tummempaa Ra-
matun kappaletta kansansa kiistä-
mään, estääksensä häntä juttelemasta
senkaltaisia, kuin waiwaksi lankešivat
hänän omatunnollensa: waan ei Ur-
kanen tahtonut hänen tuumansa
suostua. ”En minä luule,” janoi
hän, ”sinua kelwolliseksi Jumalan sa-
naa tuomitsemaan, waikka järkesi ei
suinkaan ole kelwotoin tuomitsemaan
niitä ulkonaisia todistuksia, joilta Ju-
malan sanan luottavaisuus wakuute-
taan; waan ei yksikään ihminen pääse
sen opinkappaleita oikein ymmärtä-
mään, ennenkuin sama Henki, joka

nämät sanat ensin janeli, on opettanut hänen henkeänsä heitä vastaan ottamaan.”

”Olkaanpa asia sillänsä?” vastasi Toivonen, ”tiedäthän sinä, kuinka minä waiwataan tiukoilta ja yksipuolisilta tuumiltasi jumalisuuteen kuuluvissa asioissa. Minä puoleltani luulen oikian jumalisuuden senkaltaiseksi, jota ei ensinkään muita likuta, kuin Kaikkivaltiaasta ja omaa omatuntoani.”

”Mutta eihän mikään voi olla tiukempaa ja yksipuoleisempaa, kuin juur-se kuin ihmisen omatunto werhotoimena asetetaan Kaikkivaltiaan kaswointeen,” vastasi Urkanen. ”Mutta jos joku waiwataan, jonkun kanssajyntisen hänelle tätä asiata muistuttaessa, niin en minä luule hänen omatuntoinsa olewan Kaikkivaltiaan kaswointe edessä. Herätetty ihmisomatunto,

joka seisoo tutkittavana kokonaan pyhän Jumalan edessä, on niinkuin kahiammassa kuoleman tuskassa, josta ainoastaan kahdella tiellä pako on enätetään, joista kahdesta ainoastaan yksi on warsin luotettava ja ijankaiainen.”

”Mitkähän ne tiet olisivat?”

”Yksi heistä on,” vastasi Urkanen, ”että tukahuttaa omatuntoansa, eli kokonansa murhata sen herkeätä tunnollisuutta lakkaamattomain laimiinlyömisten kautta, joten warsin wajonainen apu löydetään. Mutta warsinainen ja ijankaiainen tie on se, että kokonansa heittäytyä Kristuksen turviin.”

”Minä saatan sinulle sanoa, että omatunto on sangen herkeä ja walpas, kuin joku ihminen luule hukkumaijilaan olevansa.”

”En minä, Tommijeni, ensikään

fitä epäile; ja eiko hyvä lääkäri ja hänen woiteensa silloin ole warsin tarpeellinen? Waan onko omatunto puhdistettu Jesuksen sowinto=werältä, niin ei ihminen tarwitse lewotoin olla hukkumaisillansaakaan.”

”Koska nyt olet näin pitkälle ennättänyt niin anna minulle lääkepiletti, jonka nojassa omatunto kaisissa tilaisuuksissa woisi olla näin suloijsessa asennassa. Ehtä nyt taas alkaat uskosta haastella.”

”Usko on totisesti kaiken hyvän awun juuri,” wastasi Arkanen, ”mutta rakkaudelta omatunto lewolle tuuwitetaan.”

”En minä rakkautta vastaan sanaakaan sano,” wastasi Tommi.

”Jumala en rakkaus” sanoi Arkanen. ”Hänen ääretöin rakkautensa taivutti häntä lähettämään ainoan Poikaansa kärsimään meidän yhteimme

edestä, ja meidän welkaamme maksamaan. Kuin olemme sallineet Hänen henkensä meille wakuuttaa tätä totuutta, silloin me rakastamme Häntä, joka ensin meitä rakasti. Tämä rakkaus wallitsee welvollisuuden, ja pakoittaa meitä welvollisuuksiimme täyttämään, parhimmman voimamme jälkeen; ja kuin työmme wirtowat tämänkaltaisesta lähteestä, niin owat he otollisia Hänen kauttansa, jolta kaikki syntimme pyhittäään; omatunto on welvollisuuden wartiana, ja waroittaa meitä lankeemuksesta. Ihminen, joka on lewon löytänyt Jesuksen Kristuksen wanhurskauden kautta, ei tarwitse peljätä kuolemaa, tulkaan se missä elimillälaila tahansa.”

”Tämä selityksesi on niin lauha, että minä ihmettelen, minkätähden ei lääkepilettiäsi ylityisemmästi seurata.”

"Syy siihen on se, ettei ihminen tahdo synnistä luopua," vastasi Urkanen, "mutta mitä omatuntoosi nyt sinulle sanoo, kuin olet parantumaisillasi?"

Wähän arweltuansa vastasi Tommi: "Nyt sinua waiwoin pelastettiin; katso, että tästedeß paremmin elämäsi käyttäsit."

Anna omatuntoosi ohjata sinua, siksi kuin se sinua sinne saattaa, kussa sinä sanot oitian jumalisuuden olevan, nimittäin omatunnon ja Jumalan wälille; ja anna omatuntoosi paikoittaa sinua syntisten wapakaupunkiin. Älä sille sano: Mene tiehesi tällä kertaa; soweliaisena aikana tahdon minä sinua kutsuttaa!

Elämänsä kolmannen wuosi kymmeneksen kuluttua oli Tommi Toiwonon nainut mies, koman kartaanon

omistaja ja voimallinen kauppias. Mutta vielä hän nytkin sai "muutamia hetkiä huwitukseksensa," niinkuin hän kerran ennen oli sanonut, ja nyt oli metsästäminen hänen parihin huwitukseksensa.

Muutamana kunnina, jellekänä päivänä kuleskenteli hän ristiin rastiin yhden ystävänsä kanssa, metsäwiljaa etsien. Syksy oli alussansa ja kellertävät, tuulelta sinne tänne heitettyt lehtiset muistuttivat kaikkein kappalten katowaisuutta; waan eivät metsämiehemme tahtoneet näin murheellisia asioita muistella, sillä lammin kirkas pinta heitä enemmän miellytti, kuin laakson warjo.

Steenpäin he waan kiiruhtivat, haastellen, nauraen ja mitään muuta ajattelematta, kuin tällöistä huwitustansa. Ukkiä heidän tiensä salwattiin tihialtä pensastolta, eivätkä he

malttaneet jotain uraa etsiä, waan päättiwät tietä itsellensä raiwata. Pian sai Toiwonen ensimmäisen aukeamman pensastohon, ja kehotti toweriansa itseänsä seuraamaan; mutta äkkiä kuuli hän pyssyn lautiawan ja kaubian walitus-äänen. Hän kääntyi, ja näki towerinsa makaawaan weresjään.

”O, pelasta minua! en minä vielä ole walmis kuolemaan!” walitti ammuttu mies raukka. Kaubistuneena katseli Tommi ympäristöllensä, jos ei apua mailla olisi. Ei hänen kumppalinsa enää saanut selkeätä sanaa suustansa. Hän päätti mennä apua etsimään, ja haavoitetun kumppalinsa hiljaa nurmikolle laskeuttuansa kiiruhti hän muutamaan lähellä olewaan majaan. Sieltä tultuansa kahden miehen kanssa, oli henki jo muuttanut hänen towerinsa ruumiis-

ta; sama ruumis, kuin niin äskettäin kukoisti tähdessä voimassansa ja terveydessänsä, tunnettiin nyt tönkkönä kotihinsa.

Taas kului kymmenen vuotta. Toi-
wonen oli nyt neljäkymmentä täyttä-
nyt. Hän oli suloinen seuroissa, re-
hellinen asiassansa, hellä isä ja puo-
liso, niin häntä ylitöyhesti tunnettiin,
ja ylitöyhesti häntä rakastettiin.
Mutta tämän kaiken oli hän ainoas-
taan oman itsensä vuoksi, sillä hän
näki sen voitoksi itsellensä. Hän
hymäröi elää ja iloisia päiviä itsel-
lensä hankkia; waan ei hänellä mitään
aaretta taiwaassa ollut.

Häwöttömyö se oli Toiwosen mie-
lestä, jos joku ihminen uskalsi haas-
tella toisensa sielun tilaisuudesta. Sie-
lu! tätä sanaa hän ei tahtonut kuul-

la muuwalla, kuin saarnastuolilta. Se oli muuwan juhlapäiwän sana — san-
gen sopiwa saarnoissa, mutta, jos tämä
sana käwi muiden kuin pappein huu-
lilta, niin se tunnusti ainoastaan ul-
kofultaisuutta ja kerettiläisyyttä, sillä
taisihan ihminen jumalinen olla, ke-
nenkään sitä tietämättä; ”matala-we-
tiset wirrat pitävät suurimman ää-
nen; ja äänettömät ovat sydämen
sywimmät tunnot,” niin hän sanoi.

Soweliasta ja oikein se kuitenkin
oli, hänen mielestänsä, että ihmiset
wanhettuansa wäkeuntuisiwat ja ju-
malisuuttakin harjottaisiwat, waikka
kohtuullisesti, ettei maailma siitä när-
kästyisi; senkaltaiseksi piti hänenkin
wielä kerran tuleman, waan ei hä-
nellä nyt wielä aikaa ollut; wafinai-
semman tilinteon omatuntonsa kanssa
lykkäsi hän siis päivä päiwältä ”soweli-
aisempaan aikaan.” Joutawatahan se

olisi ollut, toista maailmaa erin ahkerasti muistella, ennenkuin tämän maailman asiat olivat edes puoleksikaan toimitetut ja päätetyt.

Näinä aikoina waadittiin Toiwonen asioiltansa pitkälle matkalle, ja asiata tarkasti arweltuansa, päätti hän matkalle mennäksseen, ja pari eli kolme kuukautta siellä wiipyhäksseen. Tästä matkasta toivoi hän itsellensä sekä hyöthä että huwitusta, sillä eihän matka höyrylaimalla waiwaloinen ollut. Toiwonen erkani omistansa, toiwonen kohta heitä jälleen näkewänsä.

Matka käwi onnellisesti ja Toiwonen tunsi isensä onnellisemmaksi kuin ennen. Monasti ajatteli hän sitä erinomaista onnea ja menestystä, kuin oli seurannut häntä koko hänen elämänsä aikana. Kerran hänen tätä asiata mieltiesfänsä, kuuli hän physsyn tätillä lauwaistawan, ja näki am-

mutun linnun mereen tupsahtawan. Hän alkoi muistella elämän epävaraisuutta, entisen ystävänsä sanoja kuolema-hetkellensä, ja omia unho-tettuja hyviä aikomuksia. Hänen mielensä musteni, waan maa oli jo näkywissä, ja Tommi alkoi asioitansa arwella. Toiwonen oli nyt perille ennättänyt, ja muutaman ajan kuluttua oli hän kaikki asiansa toimittanut ja jälleen höyrylaidalla kotiolle matkustamaisilla, ja hän oli jo kirjallisesti määrännyt, milloin häntä piti kotia odotettaman.

Kauniit ilmat ja myötätuulet suo-sioittelivat kotimatkaa, ja kapteini mietti pääsevänsä satamaan neljäkolmatta tuntia tavallisuutta ennen. Toiwonen oli oivallinen merimies ja oleskelteli enimmäen aikansa täkil-

lä. Sillä hän tavallisesti oli muutamia tuntea wartianakin, ja viimeisenä iltana, jolloin toivotiin seuraavana aamuna maalle ennättää, kääriin hän kaapuunsa, sanoen tahtonsa ahtawan meren viimeiset henkivedot, ennen makaamaan menemistänsä.

Yön tultua pilkistiin kuu pilvien lomasta; tuuli oli kiittymässä, ja aaltoin waahi purskui wälistä täkille, lainan aaltoja sukkelasti kyntäessä, waikka se niiltä hlös alas heiteltiin. Matkustawista lymhili yksi toisensa jälkeen alas täkiltä, koska tuulen tuimuus teki pysymisen siellä waikiaaksi; viimeinen alas astuwista kehui Toivosta uskaliaaksi merimieheksi, kuin hän taisi kestää noita myrskytuulen innollisia puustauksia.

”Tämäpä näky on niin kaunis katseltawa ja katoa ennen päiwetty.

mistä; minun pitää vielä jonkun puolittaisen verran imeä tuota niin virkistävää meri-ilmaa,” sanoi Toivonen, kohosiin vielä korkeammalle ja löi käsivartensa yhden touwin ympäri, kiini pyyhäksensä.

Oh! waan tuuli kiivastui, ja oh! waan kiivaammasti laiva siltä eteenpäin kiidätettiin. Eipä aikaakaan ennenkuin täkin alla olewat matkustajat tekseiwät koeteltawan laivaa pyhäyttää, ja jonkun häiriön täkillä olewan; sieltä kuului kipakat ja kowat komento-sanat, — ja sinne nyt monikin matkustaja kohosi, syhtä kysynnään.

”Kuunnelkaa!” sanoi kapteini, ”joku edeskummallinen ääni kohtasi korwaani, — minusta kuului, kuin olisi jo joku mies mereen langennut; — toivosin kuitenkin wäärin kuulseeni.”

”Kuunnelkaapa taas! eikös nyt ollut, kuin jonkun tuolema-hädässä ole-

wan ihmisen äänne; eli lieneekö ollut ainoastaan hövihurin walitusääni? Ei, Ei! — touwia wiskattiin laivalta — huuto kohosi — mutta laiva lennätettiin tuulen tuisulta — eikä ihmiswoima woinut myrskyä walloittaa. Turhaan koeteltiin laiwaa peruuttaa, ja turhaan oliwat urhooliset miehet walmiit pelastamaan jonkun lähimmäisensä hengen, oman hengesä uhkallakin. Ei enää kuulunut ääntä aalloista, eikä utelewa filmä jotain ihmistä niillä oiwaltanut. Nyt kaikui kapteenin ääni, kysyen ketä laiwasta kaimattiin. Laiwan työwäki oli täysi luvultansa. Matkamiehet katseliwat, kysellen toinen toistansa.

Missä Toiwonen? kysäsi nyt sama herra, joka viimeksi oli nähnyt hänen täkillä. Eipä Toiwosta näkynytkään, ja wastaus luettiin monesjakin kalmasa, murheen karwasessa postessa.

Taas kuului höyrykoneen liikenne kuin ennenkin, laiva kiiruhti kotoilleen; mutta yksi matkamiehistä oli upponnut meren syntiään syvyyteen.

Miten laita tämänkaltaisena hetkenä on syntisen ja Jumalan välillä, sitä ei ihmisjärki uskalla eikä voi udella: mutta ottakaamme waaria siitä kuin iankaikkinen totuuden Henki tästä sanoo. Ei hän milloinkaan antanut pyhään Jumalan miesten tarkoituksesta kirjoittaa Herran tuomioita; ei siis näinkään sanoessansa: "Että minä kutsuin teitä ja te estelitte teitänne; minä kotoitin käteni; ja ei yksikään ottanut siitä waaria. Te hylkäsitte kaiken minun neuwonni; ja ette tahtoneet minun kiritustani.

Niin minä myös nauran teidän
 wähiäkotanne, ja pilkkaan teitä,
 koska teidän päällenne tulee se
 jota pelkäätte; koska se tulee
 jota te pelkäätte, niinkuin raju
 ilma, tuska niinkuin tuulis-
 pää; koska teidän päällenne
 tulee ahdistus ja waiwa. Sil-
 loin he minua awuksensa huu-
 tawat, ja en minä kuule heitä;
 warhain he etsiwät minua, ja
 ei löydä minua. Että he wihai-
 sit opetusta, ja ei ottaneet was-
 taan Herran pelkoa. Sanl. k.
 1: 24—39.

